

СОЦІОКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ОBOB'ЯЗKOBA СКЛАДОВА ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ MOBI

*Артеменко Тетяна Миколаївна, Липко Ірина Петрівна
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого*

У зв'язку з розширенням мультикультурної ділової комунікації зростає необхідність суспільства у фахівцях, які використовують іноземну мову у її соціально-культурному контексті, володіють мовою як повноцінним засобом спілкування [3]. Мова як соціальний феномен постійно розвивається, тому навчання іноземної мови у широкому соціальному аспекті є однією з актуальних задач викладання іноземної мови на сучасному етапі. При такому підході до навчання мови закономірності її організації слід вивчати за допомогою аналізу реального функціонування мовних одиниць та при модулюванні реальних ситуацій спілкування. При цьому слід ураховувати лінгвістичні і екстралінгвістичні фактори-цілі та соціальний характер мовленнєвої взаємодії людей. Соціокультурна компетентність, яка є складовою іншомовної комунікативної компетентності, повинна бути невід'ємною складовою процесу навчання іноземної мови.

Питання соціального характеру мовленнєвої діяльності досліджуються сучасними вченими [2]. Результати цих досліджень втілюються у практику викладання іноземних мов. На сучасному етапі об'єктом навчання іноземної мови у вищих навчальних закладах є мовна комунікативна діяльність. Діяльнісний підхід до викладання іноземної мови є ефективною стратегією оптимізації цього процесу. Він вимагає від викладача нового підходу до її викладання, при якому мова вже вивчається як мовленнєва взаємодія, яка носить соціальний характер, як засіб впливу однієї людини на іншу у процесі комунікативної діяльності, вивчаються також пріоритетні фактори успішного використання мови комунікантами для здійснення своїх цілей.

Теорія мовленнєвого впливу вивчає механізми, які дозволяють за допомогою мовних засобів здійснювати контроль за сприйняттям тексту. Слід навчати студентів співвідносити мовні засоби з ціллю та екстралінгвістичними

факторами, які відіграють важливу роль при спілкуванні. Соціокультурна компетентність пов'язана зі знанням таких факторів, які забезпечують успішне міжкультурне спілкування та взаєморозуміння з представниками інших культур. Вказані фактори є соціокультурними передумовами варіативності значення будь-якого висловлювання під час спілкування.

У цьому контексті основною метою вивчення мови є навчитися використовувати мову для успішної комунікації, для реалізації своїх комунікативних завдань. Реальне функціонування мовних одиниць, яке відображає їх комунікативне призначення, можна спостерігати і вивчати на прикладі персонального (особистісно-орієнтованого дискурсу) [1, с.5], який представлено діалогом, аналізуючи при цьому його семантичні особливості і прагматичні параметри. Інтерес до вивчення діалогічної мови, яка є основним джерелом нашого знання про функціонування мови в мовленні, обумовлено об'єктивною природністю діалогу, в якому проявляється комунікативна сутність мови. Дослідження діалогічної мови спрямовано на вирішення актуальних проблем викладання іноземної мови. Вказані проблеми пов'язані зі з'ясуванням особливостей мовленнєвої діяльності людини в різних ситуаціях із урахуванням потреб і цілей комунікації. Вивчення студентами мови як комунікативного процесу спрямовано на виявлення закономірностей розгортання діалогу, тематичної організації спілкування, умов успішної комунікації. Такий підхід передбачає аналіз інтенціональної структури діалогічного дискурсу, яка визначає тактики і стратегії комунікантів. Багатоаспектний аналіз діалогічного дискурсу із урахуванням комунікативних функцій і прагматичної спрямованості його структур є найбільш доцільним.

Одним з прикладів такого аналізу є дослідження комунікативної стратегії дисоціації, яка конкретизується, наприклад, тактикою протиставлення і широко використовується в комунікативному процесі. У сфері протиставлення може реалізуватися принцип антитези. Він передбачає діаметральну протилежність явищ, про які йдеться в початковій репліці та репліці-відповіді. Логічною основою антитези є взаємне заперечення, яке може знаходити відображення у

вигляді експліцитного заперечення (предикати, які виражають протилежні поняття) або може бути висловлено імпліцитно. Значення протиставлення може інтенсифікуватися за допомогою форматорів впевненості. Комунікативні одиниці протиставлення можуть включати номінації часу та місця.

Таким чином, соціокультурна компетентність, яка є складовою іншомовної комунікативної компетентності, повинна бути невід'ємною складовою процесу навчання іноземної мови.

Список використаних джерел:

1. Карасик В.И. Речевое поведение и типы языковых личностей / В.И. Карасик // Массовая культура на рубеже XIX и XX веков: Человек и его дискурс: сб.науч. тр. – М.: Азбуковник, 2003. – С. 24 – 45.
2. Колодько Т. М. Педагогічні умови ефективного формування соціокультурної компетенції студентів у процесі вивчення іноземної мови / Т. М. Колодько // Наукові записки: Зб. наук. праць. – К.: НПУ, 2004. – Вип. 57. – С. 54 – 63.
3. Samovar L. MacDaniel Communication between cultures Canada / L. Samovar, R. Porter. – Wadsworth, 2009. – 496 p.

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ
КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
МІЖВУЗІВСЬКОГО НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО СЕМІНАРУ

МОВНА ОСВІТА ЯК ЧИННИК ПІДГОТОВКИ СУЧАСНИХ ФАХІВЦІВ:
ЛІНГВІСТИЧНИЙ ТА МЕТОДОЛОГІЧНИЙ
АСПЕКТИ
28 січня 2020 року

Харків 2020

Затверджено рішенням кафедри іноземних мов Національної академії Національної гвардії України (протокол № 5 від 19.11.2019)

Організаційний комітет:

Стрілець Л.К., завідувач кафедри іноземних мов Національної академії Національної гвардії України (голова);

Кумпан С.М., доцент кафедри іноземних мов Національної академії Національної гвардії України, кандидат філологічних наук, доцент;

Старченко Я.С., доцент кафедри іноземних мов Національної академії Національної гвардії України, кандидат філологічних наук, доцент.

Тези доповідей Міжвузівського науково-методичного семінару «Мовна освіта як чинник підготовки сучасних фахівців: лінгвістичний та методологічний аспекти» – Харків: Національна академія Національної гвардії України, 2020. – 81с.

До збірника увійшли тези доповідей Міжвузівського науково-методичного семінару, присвяченого обговоренню актуальних проблем викладання іноземної мови професійного спілкування у вищих закладах освіти.

Адреса редакційної колегії:

Національна академія Національної гвардії України,
майдан Захисників України, 3, м. Харків.

Тези розповсюджуються в електронному вигляді

Тези доповідей відтворені з авторських оригіналів.

За достовірність представлених матеріалів несуть відповідальність автори.

ЗМІСТ

Агібалова Т.М., Галаган Я.В. PRINCIPLES AND METHODS OF BUILDING AN EDUCATIONAL PROCESS OF THE ACTIVE TYPE AT UNIVERSITIES	6-7
Антонян І.М. НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ В НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ	8-9
Артеменко Т.М., Липко І.П. СОЦІОКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ОBOB'ЯЗКОВА СКЛАДОВА ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	10-12
Березнева І. М. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	12-14
Гончарук О. М. ВИВЧЕННЯ ОСОБИСТІСНОЇ СКЛАДОВОЇ ФУНДАМЕНТАЛЬНОЇ ОСНОВИ СУЧАСНОГО ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ	14-16
Горбач Н.Л., Іванова І.Л., Кальченко Т.М. КОМУНІКАТИВНИЙ МЕТОД НАВЧАННЯ УМОВНОМУ СПОСОБУ	16-18
Гузиніна Т.В. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ГРАМАТИКИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ КУРСАНТАМ ВІЙСЬКОВОГО ВНЗ	18-19
Іванова І.Л., Горбач Н.Л., Кальченко Т.М. ВИКОРИСТАННЯ АВТЕНТИЧНИХ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АУДІЮВАННЯ	19-21
Іванова І.Л., Коршенко А.Є. УДОСКОНАЛЕННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КУРСАНТІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНТЕРАКТИВНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	22-25
Ігнат'єва Н.В., Музалевська Я.А. FORMAL ASSESSMENT IN BLENDED LEARNING	25-27
Каліберда Л.А., Хорошилова Ю.О. НЕОБХІДНІСТЬ РОЗВИТКУ НАВИЧОК АНАЛІТИЧНОГО ЧИТАННЯ АВТЕНТИЧНИХ ТЕКСТІВ У СТУДЕНТІВ ВНЗ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	27-29
Кальченко Т.М., Горбач Н.Л., Іванова І.Л. ВИКОРИСТАННЯ МОВНИХ ШТАМПІВ І КЛІШЕ У НЕПІДГОТОВЛЕНОЇ МОВІ	29-30
Кобяков С.В., Погодіна М.Ю. СУЧАСНЕ КОНТЕКСТНЕ НАВЧАННЯ КУРСАНТІВ ВІЙСЬКОВИХ	30-32